

Databáze uměleckých děl 50. – 80. let 20. století ve veřejném prostoru

Sochy a města

Vladislava Říhová
Fakulta restaurování Univerzity Pardubice

[Projekt](#)
[Databáze děl](#)
[Řešitelé](#)
[Aktuality](#)
[Restaurování](#)
[Výstupy](#)

Projekt

Cíle

Cíle projektu

Cílem projektu je vytvoření nástrojů pro identifikaci, dokumentaci, evidenci a popularizaci skupiny děl nemovitého kulturního dědictví – uměleckých realizací vzniklých ve veřejném prostoru mezi lety 1950-1989. U objektů z vybraných materiálů je také cílem stanovit památkové postupy a metodiky pro dlouhodobou preventivní ochranu, konzervaci a restaurování těchto uměleckých děl.

Projekt se věnuje exteriérovým dílům – sochám, reliéfům svázaným s architekturou i dílům různých nástěnných technik (mozaika, sgrafito). Tato patří mezi nejohroženější skupiny nemovitého kulturního dědictví. Naprostá většina z nich není prohlášena za nemovité kulturní památky. Komplikací při prohlašování je často nedostatek informací o vlastnictví objektů, autorství, dataci, výtvarných kvalitách či autenticitě zachování děl. Hlavním z cílů je proto vytvoření odborné mapy s informacemi ověřenými v dobových písemných pramenech (zápisy komise ČFVU pro spolupráci výtvarníka s architektem). Ta bude přehledným způsobem zpřístupňovat co nejúplnější data o vzniku děl a díky terénnímu průzkumu také o jejich aktuálním stavu. Finálním cílem topografické části projektu bude identifikovat a doporučit další ochraně především díla vyšší kvalitativní úrovně (často od uznávaných umělců a vysoké materiální hodnoty). Budou prezentována i široké veřejnosti v mediálním prostoru.

Pro zhotovení exteriérových realizací se používala celá řada dosud neuplatňovaných materiálů a technik. Proto je důležitou součástí projektu materiálový výzkum a vytvoření pracovních postupů preventivní údržby a ochrany objektů z různých „moderních“ materiálů (beton, cementové sgrafito, laminát). Budou vyvíjeny efektivní metody nedestruktivního a minimálně destruktivního průzkumu objektů in situ. Na modelových příkladech budou aplikovány konzervační a restaurátorské zásahy vedoucí k vytvoření památkových postupů a metodik pro vybrané druhy materiálů.

Řešitelé

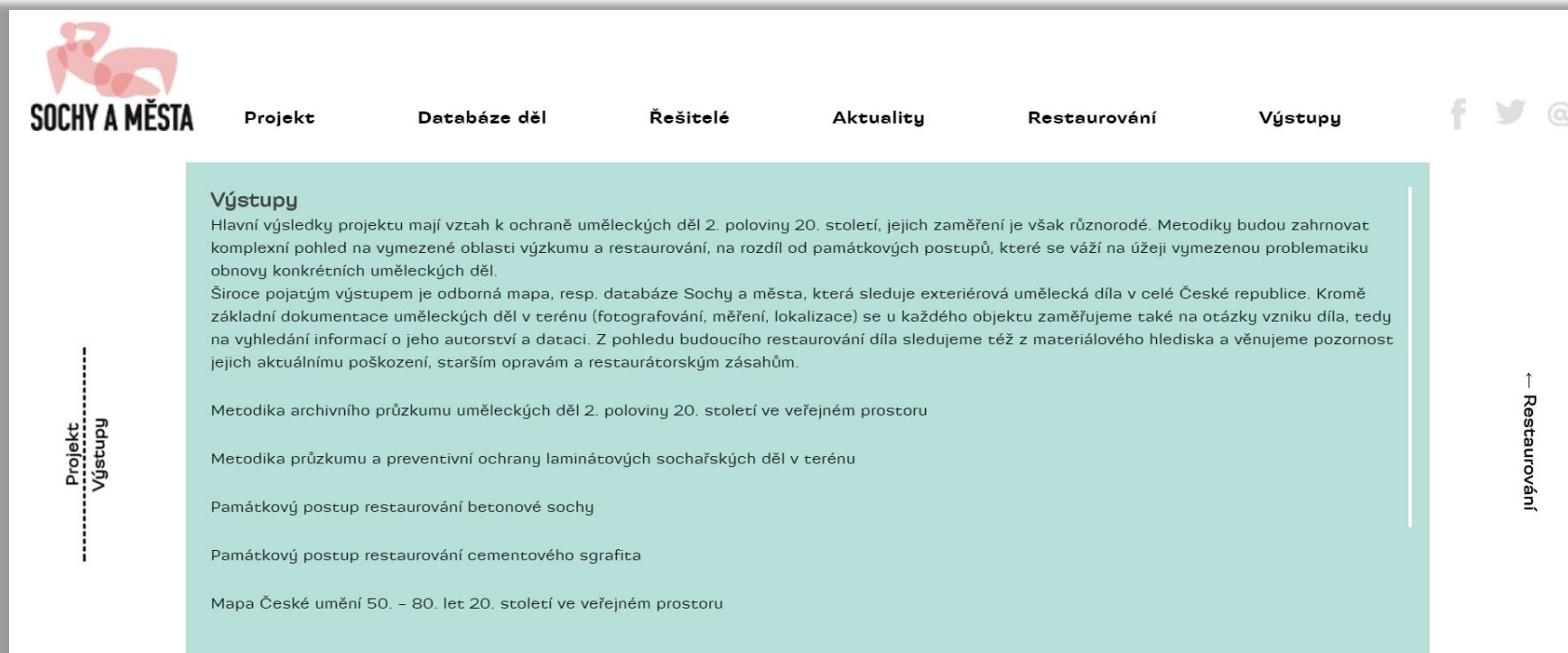
[Univerzita Pardubice, Fakulta restaurování](#)
doc. Tomáš Lahoda, ak. mal.

[VŠCHT Praha, Ústav chemické technologie restaurování památek](#)
prof. Ing. Pavel Novák, CSc.

Řešitelé →

Projekt České umění 50. – 80. let ve veřejném prostoru, evidence, průzkumy, restaurování

- financován MK ČR v rámci projektů NAKI (Národní kulturní identita)
- probíhal v letech 2016-2019
- řešitelé: Ústav chemické technologie restaurování památek VŠCHT Praha
a Fakulta restaurování Univerzity Pardubice

Archivní výzkum a literární rešerše

- získávání verifikovaných údajů jako základu databáze

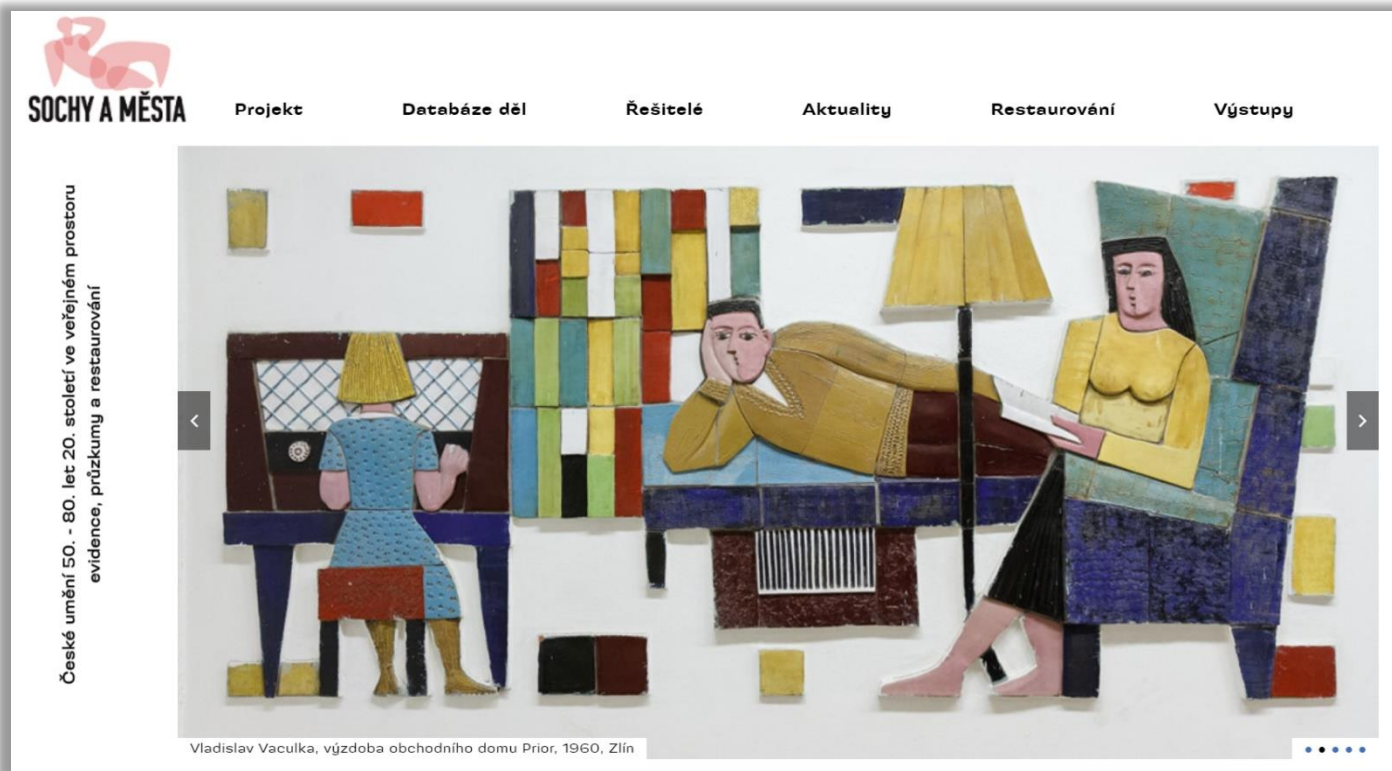
Topografická část – mapování uměleckých děl v rámci ČR

- získávání údajů o dílech in situ, tvorba databáze

Materiálová a restaurátorská část

- restaurátorské a laboratorní průzkumy a modelové restaurování (cementové sgrafito, betonové a laminátové sochy)

<https://sochyamesta.cz/>

Databáze *Sochy a města*

- veřejnosti zpřístupněna v roce 2019
- má formu specializované odborné mapy
- sleduje různé údaje, některé obdobné s laickými i profesionálními databázemi:
lokace, označení díla, autorství, datace,
jiné specifické údaje databáze vychází ze zájmu o fyzickou podstatu díla a jeho zachování:
rozměry, materiál, stav, typ díla, zda bylo v minulosti restaurováno, širší souvislosti umístění...

SOCHY A MĚSTA Zobraz vše Export lokality Přidat záznam Úložiště Fórum Odhlásit f t @

Filtrovat dle typu realizace

- aradecor
- araoptimix
- architektonický objekt
- art protis
- brána / portál
- busta
- dekorativní stěna
- dlaždice / kachle
- domovní znamení

Ize vybrat více položek (ctrl-klik)

dle materiálů

- akryl
- beton
- cement
- osinkocement
- dřevo
- dřevotříska
- dub
- javor
- jilm

Ize vybrat více materiálů (ctrl-klik)

dle autora díla

dle čísla záznamu

dle lokality

dle umístění

dle slov v názvu

musí obsahovat zadaná slova

dle investora

dle autora záznamu

dle statusu záznamu

Řadit podle

Pořadí

č.	foto	název	autorství	realizace	obec	materiál	investor	zpracoval
20637		Vstupní plastika v parku Julia Fučíka	Olbram Zoubek (1926-2017) (sochař)	neuvedeno	Praha			Andrea Jakubcová
20462		Plastika s fontánou před hotelem Continental v Brně	Olbram Zoubek (hlavní autor), Zdeněk Řihák (projektant), ing. arch. A. Semela (projektant), V. Kovařík	1964	Brno	beton		Andrea Jakubcová

k databázi *Sochy a města*

- jeden z hlavních výstupů projektu
- věnovaná celé České republice (města i venkovské lokality)
- asi 25 tisíc pracovních záznamů, 5076 aktuálně zveřejněných záznamů
- stále se redigují hesla
- vyhledávání dle různých kritérií, včetně materiálových nebo typových

Zadání odpovídá 9 záznamů. Přejít na [vyhledávání v mapě](#).

[Přihlášení](#) pro pracovníky projektu.

(počet záznamů není konečný, projekt stále probíhá)

Filtrovat dle typu díla

aradecor
araoptimix
architektonický objekt
art protis
artaig
artaig
brána / portál
busta
dekorativní stěna

dle lokality

Litomyšl

dle autora díla

dle názvu díla

dle datace od

- Rok ▾

do

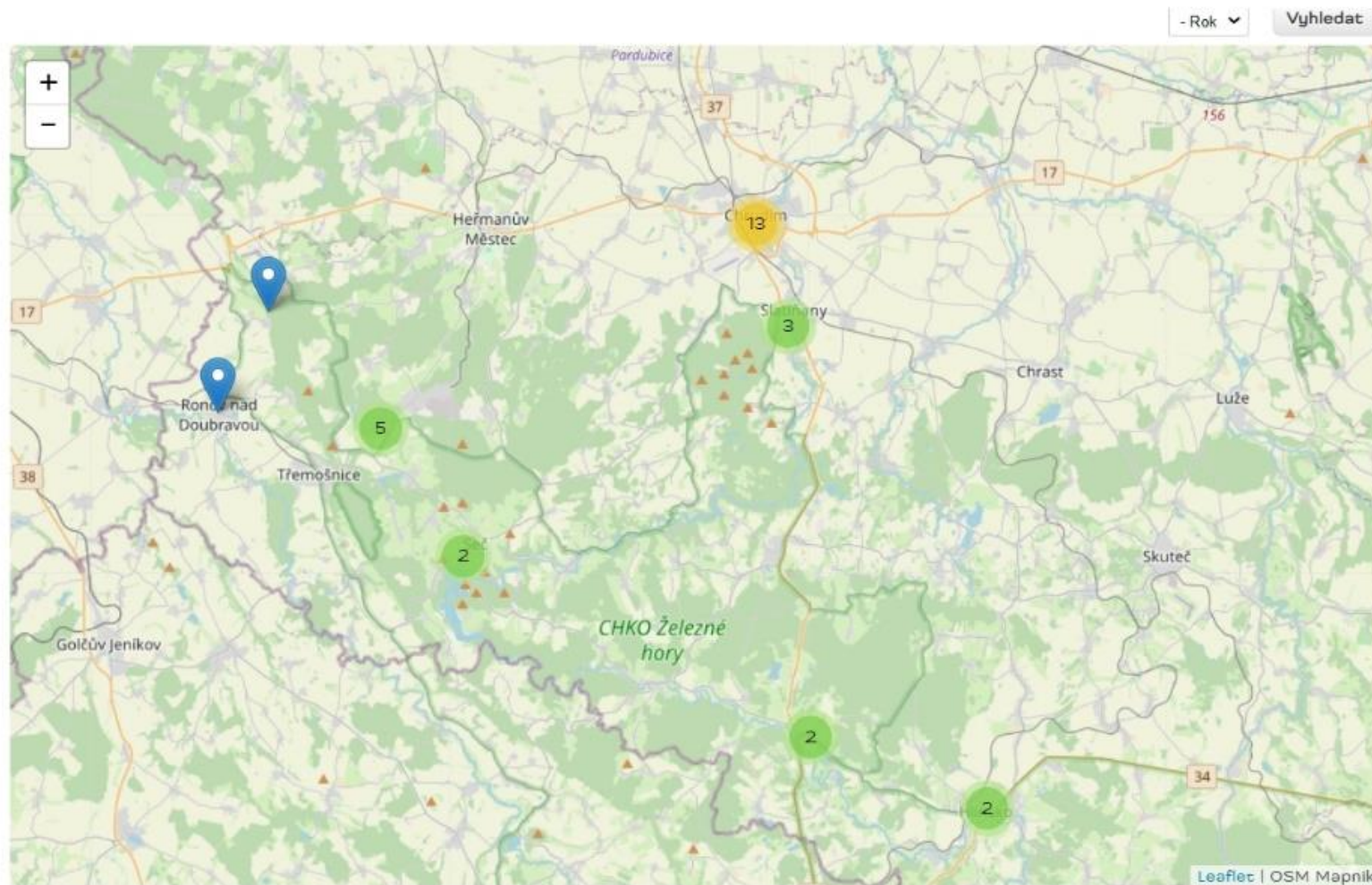
- Rok ▾

Řadit dle

data změny záznamu ▾

Použít

foto / č.	název	autorství	datace	obec
 24600	Socha "Lev" v areálu nemocnice	František Janda (1931–2015) (hlavní autor)	1979–1989	Litomyšl
 19995	Mozaika s pohledem na město Litomyšl	Jaroslav Šusta (hlavní autor) Ústředí uměleckých řemesel (realizace)	1977	Litomyšl
 2806	Plastika pro sídliště Vertex	Oldřich Urban (1930–2002) (hlavní autor)	1975	Litomyšl

Zobraz všeExport lokalityPřidat záznamÚložištěForumDo knihyOdhlásit

UpravitKlonovatRevizeVerze pro tiskVytvoř PDF

Číslo záznamu	4721
Název	Zrození hvězdý (neověřený nebo pracovní název)
Neoficiální název / motiv	Plastika "Zrození hvězdý" pro sídliště Jižní svahy
Autor (autoři) díla	Šebestían Zelina (1928-1991) (spoluautor) Zdeněk Kovář (1917-2004) (spoluautor)
Investor	ONV Gottwaldov

3/2016 VR

Obec	Zlín	Umístění	v exteriéru
Okres	Zlín	Širší souvislosti umístění	Umístěno před tovární budovou č. 32.
Kraj	Zlínský kraj	Rozměry	
Katastrální území	Zlín	Výška	340cm
Ulice	Jana Antonína Bati	Šířka	340cm
č. p.		Hloubka	75cm
č. o.		Další rozměry	

Datace realizace	1979
Typ	socha / sousoší
Materiál	slitiny železa a neželezné kovy - železo a slitiny - ocel
Dílo signováno	ne
Stav	dobrý ke dni 01.06.2019
Dílo restaurováno	ano
Dílo odstraněno z veřejného prostoru	ne
Dílo / objekt památkově chráněn	ne
Lokalita památkově chráněna	ne
Doporučeno k památkové ochraně	ne

Text hesla

Zrození Hvězdý vzniklo ve spolupráci architekta Šebestíána Zeliny a zlínského sochaře a designéra Zdeňka Kováře. Původně byla plastika umístěna na atice restaurace nákupního střediska (ul. Okružní u I. segmentu na sídlišti Jižní Svahy). Dnes je ve vlastnictví firmy Cream, která je z rekonstruované budovy sídlištní vybavenosti v nedávné minulosti přesunula do areálu bývalé továrny Svít do bazény kašny.

Databáze sleduje jak materiálové údaje, tak i údaje související se státní památkovou péčí, původním investorem díla atp... Podstatným rysem je, že je vytvořena na základě **verifikovaných** údajů z literatury a pramenů, které jsou v závěru hesel citovány.

Prameny

Krajská galerie výtvarných umění Zlín, album fotografií Výtvarné dílo v architektuře, 1982 (uloženo v knihovně instituce).

Literatura

Spolupráce výtvarníka s architektem, přehled prací za rok 1979, Praha 1979, s. 119.
Miroslav Klívar, Jubileum Zdeňka Kováře, Výtvarná kultura VI, 1982, č. 5, s. 45-48.
Red., Sjezdová diskuze, Československý architekt XXIX, 1983, č. 5, s. 7-8.
Vyznání životu a míru: přehlídka československého výtvarného umění k 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou: Praha, květen-srpen 1985, Bratislava září-říjen 1985, Praha 1985.

Fotodokumentace aktuálního stavu

3/2016 VR

3/2016 VR

3/2016 VR

Archivní fotodokumentace

KGUV Zlín, Album Výtvarné dílo v architektuře, 1982.

KGUV Zlín, Album Výtvarné dílo v architektuře, 1982.

Miroslav Klívar, Jubileum Zdeňka Kováře, Výtvarná kultura VI, 1982, č. 5, s. 45-48.

Datace realizace	1967 až 1969
Typ	socha / sousoší
Materiál	- kámen - vápenec
Stav	poškozeno (ke dni 15.07.2016)
Popis poškození	Socha ženy je v dobrém stavu, bazének je naopak silně poškozený ve všech svých částech.

Fotodokumentace aktuálního stavu

7/2016 ZK

7/2016 ZK

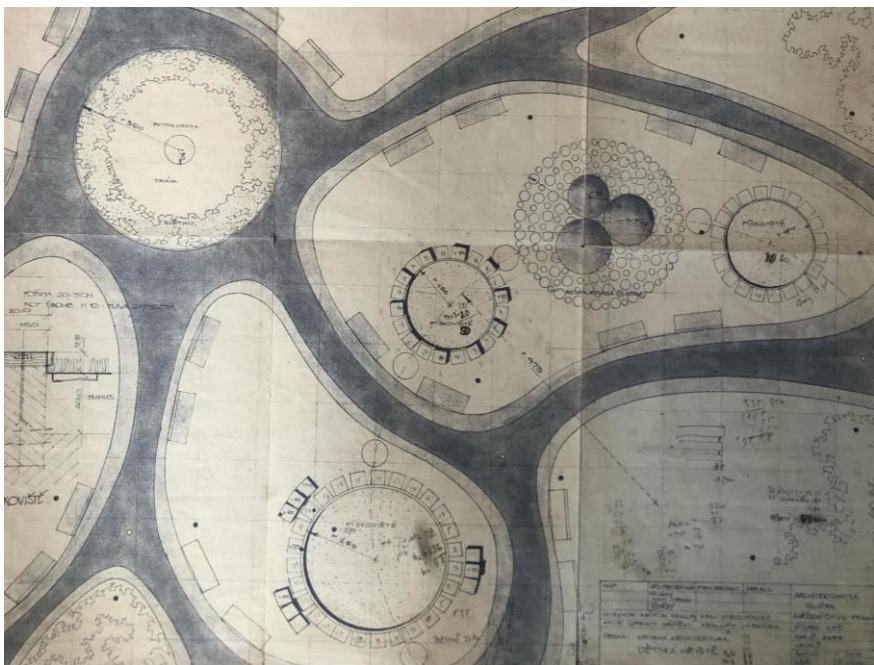
7/2016 ZK

7/2016 ZK

poškozený bazén, 7/2016 ZK

SCHODY U PARKOVIŠTĚ NÁHLED

Nové řešení krytého
chodníku v ulici Pražská

Dostupné a verifikované údaje slouží jako základní nástroj péče o fond uměleckých děl 2. poloviny 20. století:
„(...) likvidace, destrukce, demolice, skartace, vůbec zánik ohrožuje hodnoty především v situaci, jsou-li nerozpoznané“

Martin Strakoš, *Po sorele brusel, kov, sklo, struktury a beton...* Ostrava 2014, s. 188.

Oskar Schindler, dekorativní stěna MŠ v Novém Jičíně, 1967
Foto: Jakub Jedlík

Sochy a města – Morava

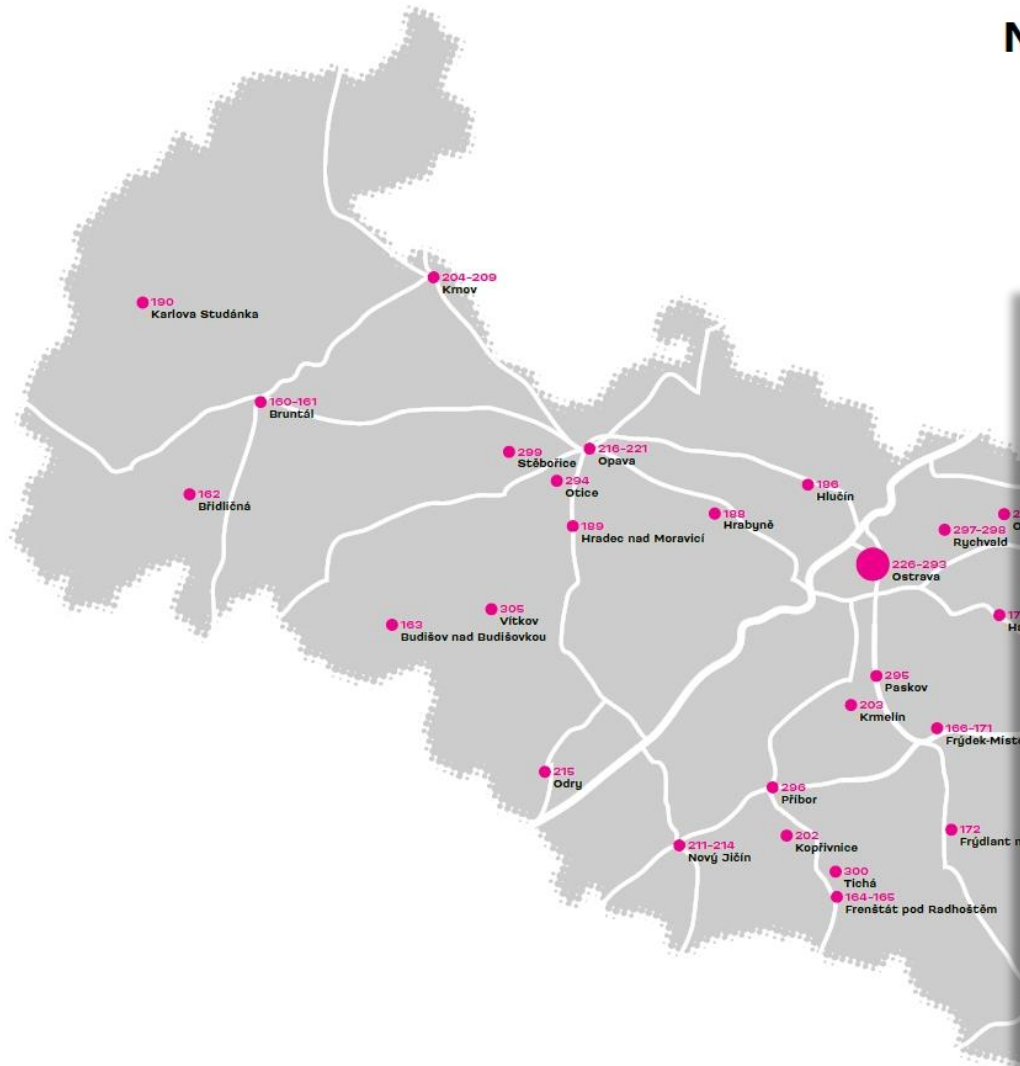
Sochy a města Morava

Výtvarné umění
ve veřejném prostoru
1945–1989

Zuzana Křenková
Vladislava Říhová
Michaela Čadilová (edd.)

Moravskoslezský kraj

Děkuji za pozornost.

279. Pegas / Letící stroje, 1971
Vladimír Janoušek, realizace Milan Nedvěd,
architektonická spolupráce Ivo Klimeš
plastika u bočního vstupu Divadla A. Dvořáka;
Smětanovo nám. čp. 3104, Ostrava, k. ú. Moravská
Ostrava
ocel: 191 × 233 × 110 cm
Popelová – Špačková 2014; Štasečná 2008; Ivánek
(dilo/202).

279. Předávání zkušeností, 1956
Damjan Pešan, architektonická spolupráce Alois Houba
čp. 2416, Ostrava, k. ú. Moravská Ostrava
vápence: 120 × 90 cm
Štasečná 2008; Špačková – Štasečná – Ivánek 2017;
Ivánek (dilo/375).

280. Havíř, 1961, t. 1982
Karel Vávra, architektonická spolupráce pro nové
umístění Zdeněk Kupka
reléf na průčelí kolej VŠB-TUO; Studentská čp. 1770,
Ostrava, k. ú. Poruba
původně na Hornicko-geologické fakultě VŠB ve Slezské
Ostravě
plekovec: 197 × 185 cm
Špačková – Štasečná – Ivánek 2017; Ivánek (dilo/27).

281. Smrt, 1970, t. 1999
Jiří Babiček, architektonická spolupráce Ivo Klimeš
plastika v areálu hřbitova, poblíž kolumbáře; Těšínská,
Ostrava, k. ú. Slezská Ostrava
1999 předána zpět autorovi a umístěna v jeho ateliéru
ve Veselí u Prahy
laminát
Vosečková 1991; Štasečná 2008; Ivánek (dilo/1042).

282. Hřbitovní stěla a dekorativní stěna, 1970
Vladislav Gajda, Ivo Klimeš
skulptura a dekorativní stěna před vstupem na hřbitov;
Těšínská, Ostrava, k. ú. Slezská Ostrava
vápence: 1200 × 160 × 160 cm (stěla), 300 × 1000 cm
(stěna)
Dvořák 1980; Štasečná 2008; Ivánek (dilo/1046).

<https://eshop.upce.cz/publikace/9006095/sochy-a-mesta--morava-vytvarne-umeni-ve-verejnem-prostoru-19451989>